

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**
SECȚIA ȘTIINȚE EXACTE ȘI INGINEREȘTI
bd. Ștefan cel Mare , 1
MD-2028 Chișinău, Republica Moldova
Tel. (373-22) 21-24-68
Fax. (373-22) 21-24-68
E-mail: ssit@asm.md

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA**
**DIVISION OF EXACT AND
ENGINEERING SCIENCES**
Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel. (373-22) 21-24-68
Fax. (373-22) 21-24-68
E-mail: ssit@asm.md

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIETȚII A AȘM
asupra raportului științific al Programului de Stat 20.80009.5107.21
Crearea catalogului de pașapoarte electroforetice ale formelor parentale și hibrizilor de porumb omologați în R. Moldova și destinați pentru export
Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor
Director de proiect: Dr. Bafîru Grigorii

Perfectat în baza audierii raportului științific anual al implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la Ședința comună a AȘM și Senatul Universității Agrare de Stat din Moldova din 03.12.2021

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2021 20.80009.5107.21 Crearea catalogului de pașapoarte electroforetice ale formelor parentale și hibrizilor de porumb omologați în R. Moldova și destinați pentru export, director proiect Dr. BATÎRU Grigorii, Universitatea Agrară de Stat din Moldova

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Bine**” (34,5).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului – “Foarte bine”.*

Tehnologiile moleculare, care au rol de markeri electroforetici pentru polimorfismul fragmentelor de ADN au o importanță deosebită în aprecierea purității genetice a formelor parentale cât și gradului de hibridare la hibrizii de porumb. Scopul și obiectivele la etapa respectivă au fost realizate prin aprecierea calității semințelor în baza markerelor proteici la 130 forme parentale. S-au creat 35 profiluri proteici în formă digitală și elaborat Model de "Pașaport electroforetic" în baza căruia au fost întocmite pașapoarte EF în format digital la hibrizii destinați pentru export. Datorită lucrărilor și a elaborărilor realizate, analizele asupra calității semințelor de porumb vor fi mai corecte, ceea ce este foarte important pentru producătorii agricoli.

2. *Diseminarea rezultatelor obținute – “Bine”:*

- lucrările conferențelor științifice internaționale - 2

Au fost publicate 2 articole și o comunicare la un seminar științific, organizat în cadrul Departamentului Agronomie a Universității de Stat din Iowa, USA.

Obiecții:

Implicarea tinerilor specialiști în diseminarea rezultatelor obținute în cadrul proiectului este insuficientă.

3. *Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare – “Bine”.*

În baza utilizării sistemului de marcarea proteică a gradului de hibridare a semințelor de porumb, au fost întocmite 20 pașapoarte electroforetice în format digital. Aceste date au fost obținute pe baza utilizării programului FOREZ 2 cu elementele noi (subprograma-2021) dezvoltate în cadrul proiectului.

În baza pașapoartelor elaborate, Laboratorul Central Fitosanitar IP a întocmit 231 certificate privind gradul de hibridare. S-au eliberat certificate de calitate a semințelor la 25 producători agricoli.

4. *Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat – “Bine”.*

Ponderea tinerilor constituie 55% din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare. Participarea tinerilor în realizarea proiectului este satisfăcătoare.

Obiecții:

- La capitolul 15, care se referă la pregătirea cadrelor științifice nu sunt rezultate.

5. *Colaborarea națională/internațională în cadrul proiectului – “Satisfăcător”.*

Se atestă o colaborare la nivel național și mai puțin la nivel internațional.

Concluzii și recomandări:

Recomandări:

- Implicarea tinerilor specialiști în diseminarea rezultatelor obținute în cadrul proiectului.
- Colaborare mai eficientă cu creatorii de soiuri și hibrizi în scopul eliminării din circuitul de comercializare a semințelor contrafăcute

Concluzii

Scopul și obiectivele prezentate la etapa descrisă în proiect a fost îndeplinit. Ca rezultat al efectuării cercetărilor s-a stabilit că efectul codominanței la formele cercetate se caracterizează printr-o gamă de variații esențiale a marcherilor proteici. A fost elaborat suplimentar un subprogram pentru sporirea capacităților tehnice ale programului FOREZ 2, care permite interpelarea rapidă a

rezultatelor obținute la evaluarea purității biologice și a gradului de hibridare a semințelor după markerii proteici.

Proiectul are o importanță majoră pentru creatorii de hibrizi, iar pașapoartele elaborate vor fi utilizate în procesul de certificare a semințelor și pentru identificarea semințelor contrafăcute.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc